

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

Seria B.

„SEĂTORI PENTRU GOSPODARI”

SUB DIRECTIVA REDACȚIONALĂ A D-LUI PROF. UNIVERSITAR
I. SIMIONESCU

LĂMURIREA CALENDARULUI

DE

ALEXANDRU GIUGLEA

Profesor la liceul din Siliș

Seria B.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

No. 43

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE”

Biblioteca cu caracter enciclopedic, pentru lămurirea pe înțelesul tuturor a problemelor din domeniul științific și geografic. Apare sub direcția *D-lui I. Simionescu*, prof. la universitatea din Iași, Membru al Academiei Române, fost secretar general la Ministerul de Instrucție.

Fiecare broșură de 32 pag. cu figuri, costă numai 4 lei. Se primesc și abonamente și anume pentru 20 numere 60 lei, trimiși prin mandat poștal pe adresa «*CARTEA ROMÂNEASCĂ*» *B-dul Academiei, 3 București*.

Seria A. „Știința pentru toți”.

- No. 1. Cum era omul primitiv de *I. Simionescu*.
- „ 2. Viața omului primitiv de *I. Simionescu*.
- „ 3. Gazurile naturale de *I. Simionescu*.
- „ 4. Albinele de *T. A. Bădărău*
- „ 5. Diabetu, îngrășarea, gălbănirea de *Dr. Căhănescu*.
- „ 6. Raze vizibile și invizibile de *C. V. Gheorghiu*
- „ 7. Viața microbilor de *Dr. I. Gheorghiu*.
- „ 8. Furuncile de *T. A. Bădărău*.
- „ 9. Viața plantelor de *I. Simionescu*.
- „ 10-11. Pasteur de *C. Motaș*.
- „ 12. Soarele și luna de *I. Simionescu*.
- „ 13. Telefonul fără fir de *Tr. Lalescu*.
- „ 14. Porumbelii Mesageri de *V. Sadoveanu*.
- „ 15. Planeta Marte de *Ion Pașa*.
- „ 16. De la Omer la Einstein de *General Sc. Panaitescu*.
- „ 17. Cum vedem de *Dr. I. Glăvan*.
- „ 18. Razele X. de *Al. Cișman*.
- „ 19. Omul dela Cucuteni de *I. Simionescu*.
- „ 20. Protozoarele de *I. Lepși*.
- „ 21. Fulgerul și trăsnetul de *C. G. Brădețeanu*
- „ 22. Nebuloasele gazoase de *M. E. Herovanu*
- „ 23. Bacteriile folositoare de *I. Popu-Câmpeanu*.
- „ 24. Scrisori cerești (Meteorite) de *I. Simionescu*.
- „ 25. Din istoricul electricității de *Sd. C. Ionescu*.
- „ 26. Mercur și Venus de *C. Negoiaș*.
- „ 27. Reumatism și arteroscleroza de *Dr. M. Căhănescu*.

E. O.

SERIA B.

No. 43

**CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
SFATURI CATRE GOSPODARI**

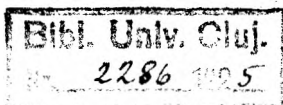
Lămurirea calendarului

DE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ALEXANDRU GIUGLEA

PROFESOR

BUCUREȘTI

Editura „CARTEA ROMANEASCA”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

222161

INTRODUCERE

Vremea și măsura ei: Calendarul

Din câte lucruri ne călăuzesc pașii în viață, nu-i altul mai însemnat ca timpul — „*vremea*” — Și din câte puteri ne stau în ajutor sau împotrivă la toate câte ne străduim să facem în această viață, iarăși nu e alta mai de seamă decât *vremea*.

Vor fi și deacea cari nu-și dau osteneala s'o folosească; dar tot o simt și ei, căci ea se arată în toate schimbările naturii: în căderea frunzelor, în încolțirea ierbii, în floarea pomilor, în venirea păsărilor.

Cum zice frumosul cântec al poetului nostru Eminescu:

„Codrule cu râuri line,
„Vremea trece, vremea vine,
„Tu din tânăr precum ești
„Tot mereu întinerești...”

O simțim pentrucă *ieri* eram copii, *azi* tineri sau maturi, *mâine* bătrâni...

Dar pentru fiecare din noi, curge astfel vremea și pentru fiecare moment din viața fiecăruia, vremea trece când mai greu, când mai iute. De câte ori ni se pare „ceasul-an” și „ziua-clipă” după cum ne simțim rău sau bine!

Deacea pentru măsura bună a vremii trebu:

să ne călăuzim de întâmplări neschimbătoare din afară de noi, care o împart în părți hotărâte și neschimbătoare: împărțirile vremii sunt ziua și noaptea, săptămâna, luna și anul; iar întâmplările care ne arată aceste împărțiri sunt schimbările ce se petrec pe cer cu soarele, luna și stelele.

Socoteala vremii, astfel hotărâtă de schimbările pricinuite de soare, se chiamă *calendar*.

Înțelegem, dar, că pentru a face un calendar și pentru a-i pricepe, când l-a făcut cineva, trebuie să cunoaștem mai întâi bine acele schimbări ale soarelui și cerului.

Vasăzică cunoașterea și facerea calendarului adevărat atârnă de o știință înaltă: *știința cerului*, „*Astronomia*“.

Multă vreme, oamenii n'au cunoscut bine cerul. Dar cum ei nu puteau lucra și trăi fără socoteala vremii, adică fără calendar, au trebuit să-și facă un calendar, așezându-l după cum li se părea lor că merge vremea, adică după cât cunoșteau ei cerul. Dar am zis că ei cunoșteau rău cerul și se înțelege ca și calendarul, lor eră greșit. Aceasta au văzut-o și ei după trecere de mai multă vreme, căci au început să se încurce în socoteli. Iată, de pildă ce s'a întâmplat strămoșilor noștri Romani, care aveau un calendar greșit (și pe lângă aceasta, într'un timp nu mai țineau seamă nici de regulele, câte le cunoșteau, despre cer). Aname, între alte sărbători aveau ei și una numită „Sărbătoarea Toamnei“, iar alta, „Sărbătoarea Secerișului“.

Se înțelege că una eră făcută pentru toamnă și alta pentru vremea secerișului, vara.

Ei bine, cu neregulile de care am vorbit „Sărbătoarea Toamnei“ ajunse să cadă primăvara iar a „Secerișului“ iarna.

Acest lucru a făcut pe un mare stăpânitor al lor — Iulius Cezar -- să îndrepteze calendarul

după mersul cerului, cât se cunoștea pe atunci. Calendarul acesta i-a și purtat pe urmă numele, numindu-se „Calendarul Iulian“. Aceasta s'a întâmplat pe vremea când încă nu erau creștini, căci a fost cu 45 de ani înainte de nașterea lui Cristos. Dar creștinii l-au primit și ei pe acesta, căci erà cel mai bun calendar din acea vreme. Mai pe urmă, cu înaintarea științei cerului, au văzut ei că și acesta nu erà destul de bun și l-au mai îndreptat de două ori.

Deaceea l-am îndreptat și noi Românii în anul trecut, 1924.

Unii Români n'au înțeles însă această îndreptare, privind-o ca o stricare a calendarului și a legii, adică a credinței și a rânduelii sărbătorilor; sau a crezut că străinii s'au amestecat în rosturile noastre.

Cetind această broșură, nădăjduim ca și ei vor recunoaște nevoia îndreptării făcute calendarului, căci vor pricepe ce e calendarul, ce legătură are el cu sărbătorile, și că îndreptarea n'a stricat de loc rândurile sărbătorilor și nu-i nici decum un amestec al străinilor, ci un lucru cuminte din partea noastră.

Ne gândim mai ales a veni prin această cartică în ajutorul celor ce au chemarea de a da mai departe lămuriri poporului, care nu poate sau nu știe să le găsească în cărți.

Impărțirea timpului după: „mișcările soarelui și lunii“

Din împărțirile timpului ca ora, ziua, săptămâna, luna și anul, două s'au impus oamenilor din regiunea noastră încă din cel dintâi început al vieții lor pe pământ: anume, deoparte, ziua cu noaptea; de alta, anul cu cele 4 anotimpuri: primăvara, vara, toamna și iarna. Adică, vrând nevrând oamenii au trebuit să le cunoască. Pe cea dintâi, siliți de schimarea dintre lumină și întunec; pe cea de-a doua, siliți de schimbarea dintre căldură și frig. Au înnumărat deci zilele și anii. Anii mai cu greu, neputându-le hotărî cu siguranță durata, după cum vom vedea mai departe.

În acelaș timp au băgat de seamă că și în schimbările lunii este o hotărnicire a vremii, căci regulat luna trece dela o formă de corn subțire la un tăler luminos, pentru ca scăzând iarăși, să ajungă din nou cornuleț, întors acum cu colțurile spre apus și luminând puțin înainte de răsăritul soarelui. Și cum această trecere se repetă regulat tot în (29 zile și jumătate, (exact: 29 zile, 12 ore, 44 minute și 3 secunde), oamenii au avut o măsură sigură a vremii: *luna*.

Pe această măsură s'au și format primele calendare la popoarele vechi. Ba chiar azi, Turcii

au calendar lunar. Ceeace însemnează că ei au anul mai scurt decât anul adevărat, căci 12 luni de durata mersului lunii pe cer (2 zile jumătate), fac numai 354 zile și vreo 9 ore, iar desfășurarea anotimpurilor, adică un an adevărat, se face în mai mult de 12 luni. Așa dar anii lor nu sunt ani adevărați, fiind mai mici cu vre-o trei sutimi și deci ies mai mulți la numărare.

Astfel când un Turc îți va spune că e de 100 de ani, el nu-i decât de 97.

Un astfel de calendar lunar au avut și vechii Greci format din 12 luni de câte 29 și 30 zile. Ei însă au căutat mai în urmă să-l pună în potrivire cu adevăratul an al celor 4 anotimpuri pricinuite de soare.

Dar *săptămâna*? — Va întreba un drept credincios. N'a fost și ea fixată dela zidirea lunii cu șase zile lucrătoare și a șaptea de odihnă? Desigur că da. Ea vine însă după *zi, lună și an*. Ea atârnă și de lună, care cuprinde 4 săptămâni și ceva, iar în timp cam de o săptămână luna, în mersul ei, trece dela o formă la alta mai însemnată, adică „lună nouă“, „pătrarul întâi“ „lună plină“ și „pătrarul din urmă“.

Insfârșit, avem împărțirea zilei și nopții în ore. Împărțirea această nu e cea dintâi. La început, oamenii n'au avut ceasornice. Ceasornicul cu mașină e o invenție de abia de vreo câteva sute de ani. Înainte de aceasta oamenii făceau ceasornice de soare. Adică înfigând un stâlp în pământ, măsurau timpul după mișcarea umbrei lui, sau după lungimea umbrei. Și mai mult se conduceau însă după înălțarea și scoborîrea soarelui, având ca împărțiri ale zilei: *răsăritul, prânzul, amiaza, chindia, apusul*.

Când au început a împărți ziua în ore sau ceasuri, au socotit despărțit ziua de noapte, împărțind atât ziua (dela răsăritul soarelui până la apusul lui) cât și noaptea, fiecare în câte

douăsprezece ore. Aceasta se făcea și în vremea când a fost Cristos pe pământ. Și tot ce se scrie în biblie din vremea aceea arătându-se ora, trebuie s'o înțelegem după împărțirea de atunci. Așa, de ex., când se spune: „...Și eră ceasul al patrulea...”, trebuie să înțelegem ceasul al patrulea dela răsăritul soarelui, deci cam pe la ora 10 (atârnă de anotimp); sau în parabola lucrătorilor viei, când se spune că și cei ce au venit în ceasul al unsprezecelea vor fi primiți ca și cei dintâi, prin ceasul al unsprezecelea trebuie să înțelegem sfârșitul zilei — apusul soarelui, încheind al 12-lea ceas.

Ușor se vede că aceasta nu eră o bună împărțea, căci, vara, orele zilei erau foarte lungi, iar iarna foarte scurte, fiind tot douăsprezece într'o zi atât de mică și chiar dela o lună la alta ceasurile nu se asemănau.

Deaceea în vremea noastră se împarte ziua cu noaptea la un loc în 24 ore egale. Așa putem vedea mereu cât de lungă sau de mică e ziua ori noaptea, după anotimp.

Și acum o mică întoarcere asupra acestor împărțiri:

Care sunt cauzele care le dau naștere?

1. *Ora* este o împărțea a zilei făcută de oameni.

2. *Ziua* (o zi și o noapte) este timpul cât se învârtește odată soarele (așa ni se pare numai) în jurul pământului — după cum se învârtesc toate de pe cer în jurul lui (iarăși numai o părere — precum vom arăta).

3. *Săptămâna*, statornicită de ziua de odihnă și în legătură cu sferturile lunare.

4. *Luna*, în legătură cu mersul lunii dela o lună nouă la alta Azi, luna calendarului nostru nu se mai potrivește cu mersul lunii de pe cer, căci acest mers nu se potrivește el cu anul. Și pentru ca să se împartă anul adevărat tot în

12 luni s'au făcut aceste luni de 30 și de 31 de zile, adică mai mari de cât o lună adevărată.

Pentru aceea mersul lunii nu mai corespunde cu lunile calendarului nostru și avem într'o lună, de ex. în Martie, lună nouă la zi'ntâi, pe când în altă lună avem lună nouă pe la mijloc sau pe la sfârșit.

5. Avem înfârșit *anul*, adică suma celor 4 anotimpuri: primăvara, vara, toamna și iarna, care ne dă cea mai mare împărțire de timp și totodată cea mai însemnată, căci rânduirea anotimpurilor are cea mai mare înrâurire asupra vieții pe pământ: câte primăveri atâtea înfloriri de pomi și reînvieri ale întregii naturi; câte veri atâtea secerișuri; câte toamne atâtea culesuri...

Cel mai bun calendar este deci acela care se formează după schimbarea anului, adică a celor 4 anotimpuri.

Dar care e cauza schimbării timpurilor, sau rânduirii anotimpurilor? Vederea noastră ne arată că această cauză este urcarea soarelui mai mult sau mai puțin pe cer, ceea ce se vede în timpul amiezii (miezului zilei). Așa vedem că vara pe la 22 Iunie îl avem cât mai sus.

Trebue să ridicăm bine capul ca să-l vedem. Deaceea e și mai arzător și mai lucitor ca niciodată; iar tot atunci el stă timpul cel mai lung pe cerul nostru, vreo 16 ore, încât avem ziua cea mai lungă și noaptea cea mai scurtă.

Din contră, pe la 22 Decembrie, avem soarele cât mai jos pe cerul nostru. Razele lui ne cad pieziș și el stă abia vreo 8 ore pe cer. Avem ziua cea mai scurtă și noaptea cea mai lungă. Data de 22 Iunie se chiamă solstițiul de vară. Alte două date însemnate în urcarea și scoborîrea soarelui pe cerul nostru sunt 21 Martie și 23 Septembrie. Atunci soarele se află la

jumătatea drumului de urcare. Ziua este egală cu noaptea.

Deaceea aceste două date se chiamă echinocții. (Echinocțiul de primăvară și cel de toamnă). Să mai observăm că rânduirea această de 4 anotimpuri se află numai pentru ținutul în care se află țara noastră.

La mijlocul pământului, adică la vreo 5000 de km. spre miazăzi (acolo unde se chiamă ecuator) nu-i decât un anotimp: vara, o vecinică vară, dar așa de arzătoare că nu credem că i-ar conveni nici țiganului care-și doriă „mai bine două veri decât o iarnă...”

Deasemenea, la cele două capete ale pământului (la miazănoapte și la miazăzi adică la cei doi „poli”) este numai un anotimp: iarna, vecinică iarnă. La ecuator (mijlocul pământului) este mereu vară pentru că mereu razele soarelui cad drept; la poli este mereu iarnă pentru că mereu razele ajung pieziș de tot. Și mai e ceva minunat: la ecuator tot anul ziua este egală cu noaptea (fiecare de câte 12 ore); iar la cei doi poli (chiar la capăt de tot) avem în tot anul o singură zi și o singură noapte, fiecare de câte 6 luni.

Când polul nord intră în noapte, cel sudic intră în zi. De acum, șase luni întregi cel dintâi va sta numai în întuneric, iar cel de al doilea va fi mereu luminat; apoi, alte șase luni, va fi întors: cel dintâi va avea zi și cel de al doilea noapte. Dar cum să ne explicăm ziua și noaptea, neegalitatea zilelor pe pământ, schimbarea anotimpurilor și deci durata anului, care ne hotărăște calendarul?

Cele ce vedem noi cu mișcarea soarelui și celorlalte stele în jurul pământului ca și urcarea și scoborârea soarelui pe scara miezului zilei, sunt numai o părere a ochilor noștri.

Altul e adevărul precum îndată vom vedea,

II

Adevărul schimbărilor cerești

1) *Forma pământului*

Adevărul este altul decât ceea ce ne arată ochii noștri. Cele mai de seamă schimbări ce ni se arată pe cer, ca mișcarea soarelui, lunii și stelelor, precum și urcarea și scoborârea soarelui în cursul unui an pe scara amiezei, sunt numai niște înșelări ale ochilor noștri. În fapt, schimbările se petrec cu pământul. Ni se pare că toate cele de pe cer soare, lună, stele răsar și apun pentru că s'ar învârti ele în jurul pământului; dar nu-i așa, ci ele stau pe loc și pământul se învârtește în loc, așa cum s'ar învârti un măr pe care l-am răsuci între palme și i-am dat drumul.

Și nu soarele se urcă și scoboară pe scara cerului, ci pământul aleargă răsucindu-se în jurul soarelui, timp de un an ținându-se mereu aplecat într'o parte. Vom lămurii aceste lucruri îndată, dar pentru a se înțelege acestea trebuie să vorbim mai întâi despre forma pământului.

Nouă ni se pare că pământul este întins ca o masă, având doar din loc în loc ridicături sau văi. Așa credeau cei vechi, socotind că la capătul uscatului se întinde o apă fără de sfârșit și că această masă se sprijină pe un animal sau pe un uriaș.

Mai sunt și azi oameni cari cred asemenea oasme, dar oamenii cuminți au dovedit de mult că pământul, ori cât e de mare, nu formează decât un glob pe a cărui față este tot ce cunoaștem: munți, văi, șes și mare. (Vezi fig. 3). Fiind această față foarte întinsă iar noi mici și cu vederea slabă, o vedem ca pe o masă dreaptă. Dar dacă am fi la o mare distanță

în văzduh și am privi pământul, l-am vedea și pe el ca pe o lună mare.

Neputând să ne înălțăm însă la așa depărtare, nu-i putem vedea forma de dreptul cu ochii. I-o vedem însă bine după umbra lui când sunt întunecimi de lună (eclipse). Căci întunecimea lunii se produce din cauză că pământul venind uneori între soare și lună, aruncă umbra lui pe lună. Ei bine, această umbră trece peste lună ca o roată de întunerec, și forma umbrei ne arată forma pământului așa după cum umbra unui om are chipul omului, sau forma umbrei unei case ne arată forma casei. O întunecime frumoasă de lună s'a văzut în țara noastră în August 1924.

Învățații, cunoscând mișcările pământului și lunii, pot socoti cu ani înainte ora foarte exactă a eclipselor, cât va ține întunecimea, de unde se va vedea, și nu se înșeală niciodată măcar cu o minută. În anul 1925 de ex. sunt prevăzute două eclipse de soare și două de lună. Dela noi nu s'a văzut decât cea de lună din noaptea 8—9 Februarie.

De când au înțeles oamenii că pământul este rotund, primul gând a fost să se convingă de rotundimea lui cu ochii lor, adică mai bine spus: cu piciorul lor. Căci, în adevăr, pe un loc drept mergând mereu înainte, trebuie să ajungi la un capăt, la o margine; pe un lucru rotund, mergând tot înainte, ajungi... de unde ai plecat.

Pe vremea când au început să creadă oamenii în rotundimea pământului, Europeanii căutau un drum bun și sigur să meargă în India — țara dinspre răsărit (în Asia) de unde își aduceau multe bunătăți. Și-au zis deci că, dacă pământul e rotund, atunci poți ajunge la India din răsăritul pământului chiar și atunci când vei pleca spre Apus, căci vei ajunge în India pe cealaltă parte, înconjurând pământul. Incercarea a fă-

tut-o Cristofor Columb, pornind pe apa ce părea fără sfârșit — *Oceanul Atlantic*. — El însă a dat de un pământ nou: acesta a fost *America*. La început Columb și tovarășii lui credeau că au ajuns în India căutată.

S'a văzut însă curând că se descoperise un pământ nou. Alți călători, în urmă, au dus la bun sfârșit înconjurul pământului.

În anul 1919 a făcut această călătorie de înconjur chiar prințul nostru moștenitor, A. S. R. (Princepele Carol, mergând tot înspre răsărit și ajungând iar în țara prin partea dinspre Apus, după un drum de 7 luni. Sunt multe lucruri frumoase de spus despre pământ și forma lui.

Noi nu putem întârziă mai mult aci. Am vrut să statornicem numai primul pas spre lămurirea celor cerești ce sunt în legătură cu întrebările despre calendar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2) Mișcările pământului

A) Mișcare de rotație.

Dacă știm că pământul este un mare glob înconjurat de toate părțile de cer, (vezi fig. 2), ușor ne putem lămuri cum se învârtește el în jurul lui însuși ca și când ar avea trecută o osie prin inima lui, așa cum se învârtește în jurul său un măr, o portocală sau un titirez când îl răsucim și-i dăm drumul.

Și dacă pământul se învârtește, sau se rotește, se înțelege că el își arată pe rând părțile către soare, care le luminează dându-le *ziua*, sau și le trece în umbră lăsându-le în întunec, în *noapte*.

Pământul se învârtește însă dela apus spre răsărit. Astfel dacă în locul unde ne aflăm noi este noapte, pământul învârtindu-ne dela

apus ne duce spre răsărit, și deodată zărim în partea aceea soarele părăndu-ni-se că el e cel care vine către noi dela răsărit spre apus.

Să nu ne mirăm de această înșelare. Ni se întâmplă adesea. Când mergem în tren, ni se pare dela fereastră că copacii și casele fug în urma noastră; când mergem cu vaporul pe un râu, ni se pare că malurile merg înapoi.

Dar despre acestea știm că nu's adevărate. Părerea mișcării stelelor și soarelui în jurul pământului n'am știut însă că nu-i adevărată până când învățații n'au avut instrumente bune de cercetat cerul.

Atunci au văzut că soarele și stelele sunt așa de mari și așa de departe de pământ că n'ar putea să se învârtască ele în jurul pământului și încă toate în acelaș fel, când sunt așa de deosebite. În sfârșit, s'a văzut că toate stelele de pe cer (și pe cer sunt și „planete” adică tot pământuri aproape ca al nostru) toate acestea se învârtesc fiecare în jurul său și deci nici cu pământul nu poate fi altfel. *Iată deci de unde se naște ziua și noaptea: din mișcarea de rotație a pământului.*

B) Mișcarea în jurul soarelui.

Dar pământul mai face o mișcare: el merge în jurul soarelui în timp de un an, întorcându-se la locul de unde a plecat. De unde știm aceasta? Am spus că nouă ni se pare că soarele se urcă și se scoboară pe scara amiezii timp de un an.

Învățații însă (și chiar oricine își mai ridică din când în când ochii din țărână spre frumoasa boltă a cerului) au observat că soarele nu stă mereu între aceleași stele, ci tot mai departe între altele în fiecare lună.

Așa în Martie se află în dreptul unui grup de stele numit încă din vechime „Berbecul”, în

Aprilie în dreptul „Taurului” și tot așa, lună după lună, trece mai departe printre stelele numite „Gemenii”, „Cancerul” sau Racul, „Leul”, „Fecioara”, „Cumpăna”, „Scorpia”, „Săgetătorul”, „Capricornul”, „Vărsătorul”, și „Peștii” încingând bolta cerului ca un brâu, așa cum se vede în figura 1. Grupele de stele arătate mai sus s’au numit cu nume de animale, căci așa li s’au părut celor vechi că seamănă. De acolo s’au luat și numele „Zodiilor” lunilor, iar brăul acele de stele s’a „Zodiac”.

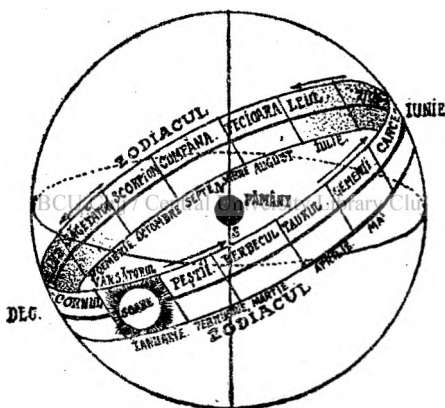

Fig. 1. — „Zodiacul” arătând drumul ce ni se pare că face soarele pe bolta cerească în timp de un an.

În fapt însă, e numai o părere că soarele face acest drum. Pământul este cel care trece prin dreptul acelor grupuri de stele, dar de pe pământ noi vedem soarele de cealaltă parte în dreptul lor așa cum s’ar întâmpla dacă ne-am învârti în jurul unui steajăr (stâlpul din mijlocul ariei): vedem steajărul în puncte deosebite și ni s’ar părea că se mișcă el, dacă n’am ști că ne mișcăm noi.

Să privim puțin figura 2.

Când pământul este în punctul 1, vedem soarele în dreptul stelei A; când pământul a ajuns la punctul 2, soarele se vede la steaua B; apoi la steaua C și așa mai departe, făcându-ne să credem că soarele merge pe drumul Zodiacului.

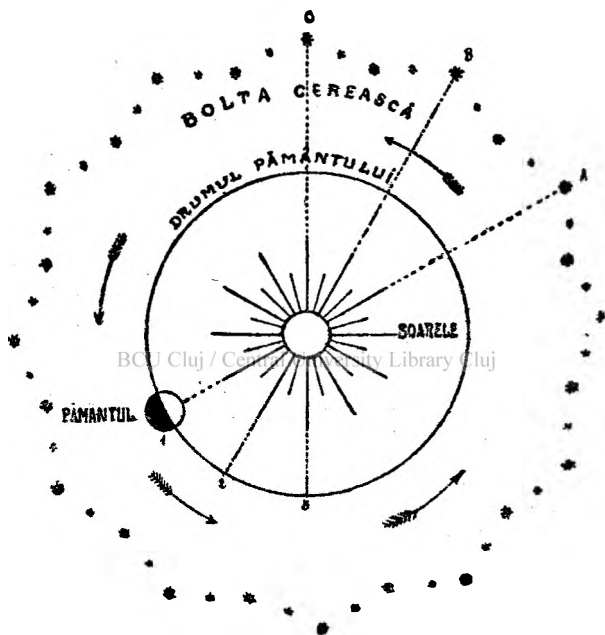

Fig. 2. — Drumul pământului în văzduh în jurul soarelui, în timp de un an.

Și nu numai pământul se mișcă în jurul soarelui, ci încă 7 surori — „Planetele“.

Nu se putea deci ca numai pământul să rămână afară din horă când și el e la fel cu celelalte planete.

(Pentru explicarea acestor lucruri vezi și cărțile din Biblioteca „Cunoștințe Folositoare“ despre „Soarele și luna“ Seria A. No. 12 și „Planeta Marte“. Seria A. No. 15).

3) Neegalitatea zilelor. Anotimpurile.

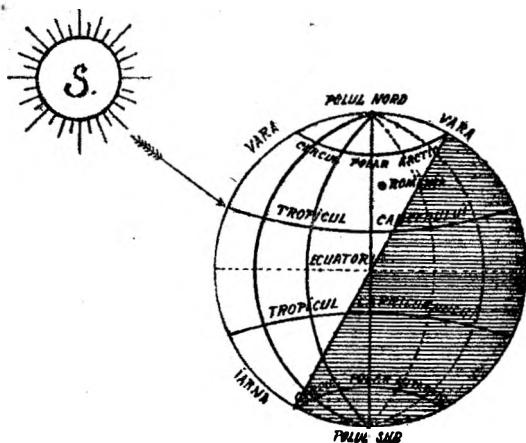
Ca să-și facă cineva o idee de aceste două mișcări ale pământului, să așeze pe întuneric o lumânărică în mijlocul unei mese rotunde. Pe marginea mesei să poarte un măr străpuns de un bețișor, ca să-l poată învârti în acelaș timp ca pe un titirez. Va vedea atunci cum pe o parte a mărului este lumină — deci *ziua*, și pe cealaltă întuneric, *noapte*; va vedea cum pentru fiecare punct de pe măr (pământul) răsare și apune soarele (în jocul nostru lumânarea).

Dar va mai observa ceva: dacă ține bețișorul, care străpunge inima mărului drept vertical pe masă, atunci dela un vârf la altul al mărului avem zi egală cu noaptea, adică orice punct de pe măr stă tot atât în întuneric cât și în lumină.

Dacă însă aplecăm mărul puțin în afară, și și mergem cu el păstrând aceeași aplecare mereu, vedem că numai locurile de pe brâul din mijloc (ecuator) mai păstrează egalitatea între noapte și zi pe când celelalte locuri au zi și noapte cu atât mai neegale cu cât se depărtează mai mult de ecuator. Iar polilor (capetele turtite) li se întâmplă tocmai ce am spus la început despre polii pământului: unul are multă vreme zi, cellalt noapte (fig. 3).

O învârtire a mărului împrejurul lumânării, pe marginea mesei, închipue o învârtire a pământului în jurul soarelui în timp de un an.

Aplecarea pe care am văzut-o la măr o are și pământul păstrând-o tot drumul neschimbată. Din cauza acestei aplecări, un loc oarecare de pe el primește într'un timp al anului razele soarelui drept, și are *vara*, iar altădată le primește pieziș, și are *iarnă*. Aplecarea este însă așa făcută încât *polii* (capetele) primesc razele tot timpul anului pieziș, și au mereu frig,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

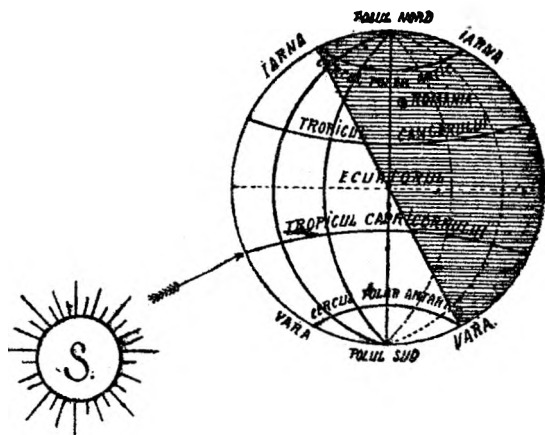

Fig. 3. — Ziua și noaptea: egale tot timpul anului la ecuator, neegale în restul pământului. Pentru România ziua lungă vara; noaptea lungă iarna. La poli zi și noapte de câte șase luni.

iar ecuatorul le primește totdeauna drept, și are mereu căldură mare. (Fig. 4).

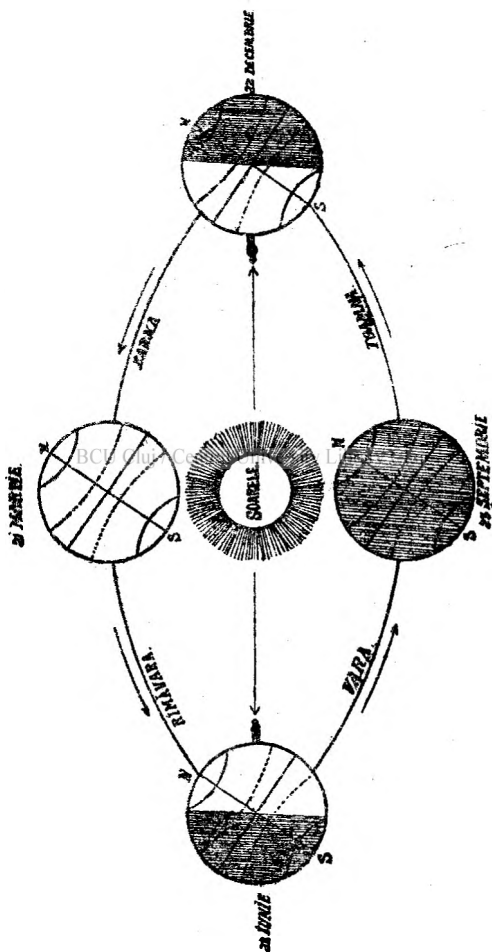

Fig. 4. -- Anotimpurile primite de mișcarea pământului în jurul soarelui și pe aplecarea lui față de drumul pe care-l urmează! Se vede și ajungerea lui la solștiții (22 Dec. și 22 Iunie) și la echinoctii (22 Martie, 22 Sept.)

Cât pentru locul pe care se află țara noastră, la mijlocul jumătății de nord a pământului, acea aplecare ne produce cele patru anotimpuri cunoscute, arătându-ne limpede lungimea anului, care este de 365 zile, 5 ore, 48 minute și 46 secunde.

Azi îi știm durata exactă, căci s'a măsurat cu o siguranță deplină. Altădată nu s'a putut măsura destul de bine și de aici s'a născut încurcăturile calendarului precum vom arăta îndată.

Mai întâi vrem să limpezim desăvârșit un lucru. Poate vor fi totuși unii care nu vor înțelege, sau nu vor vedea cele ce am spus despre pământ și mișcarea lui. Acestora voim să le spunem că pentru lămurirea calendarului ori vor înțelege adevărul că mișcarea pământului împrejurul soarelui dă naștere anotimpurilor, deci unui an, ori vor crede mai departe că soarele se joacă de-a urcatul pe scara cerului și „de-a v'ați ascunselea“, urmarea e aceeași: *noi avem 4 anotimpuri care fac un an și acest an are nici mai mult, nici mai puțin decât 365 zile 5 ore, 48 minute și 46 secunde.*

Iar pentru cei ce au înțeles cele spuse despre pământ și soare și ne-ar aduce aminte că n'am spus nimic despre lună, adăugăm că luna face trei mișcări: una de rotație în jurul ei ca orice corp ceresc; a doua în jurul pământului (în 29 zile, 12 ore, 44 minute, și 3 secunde); a treia în jurul soarelui odată cu pământul, de care se ține ca un mânz după căruță.

(Pe cei ce doresc să știe mai multe despre lună îi trimitem iar la cartea D-lui I. Simionescu „Soarele și luna“, căci pentru chestiunea noastră „Lămurirea calendarului“, mișcările ei n'au însemnătate, de vreme ce calendarul nostru e făcut numai după soare și nu ține nici o seamă de lună).

III

Felurite calendare. Calendarul creștin și îndreptările lui.

Dacă Dumnezeu ar fi așezat pământul, soarele și luna așa, încât timpurile mișcărilor lor să se cuprindă exact unul în altul; adică dacă ar fi făcut de pildă ca într'o lună să fie exact 4 săptămâni sau 28 de zile, într'un an 12 luni de acestea sau 336 zile; ba chiar să fi fost și fiecare anotimp exact de 3 luni, atunci ar fi putut să înțeleagă calendarul și chiar să-l facă, până și un copil.

De câte certuri, de câte greșeli nu i-ar fi scutit pe oameni, cum și pe noi de aceste explicații.

Dar se vede că creatorul nu prea s'a gândit la nepriceperea omenească, ci la alte rosturi mult mai înalte, când a semănat în văzduh milioanele de stele.

Și așa, s'a întâmplat că luna și anul nu cuprind nici măcar un număr de zile întregi, ci zile ore minute și chiar și câteva secunde.

De unde dar să fi putut desluși oamenii dela început, când se sfârșesc și cele din urmă secunde ale anului vechiu, când ei nici nu știau exact cât durează anul?

Aceasta i-a făcut să se ia întâi după *lună*, al cărui mers era mai bine însemnat prin „luna nouă” și „luna plină”. Dar nici de anul soarelui nu puteau să nu țină seamă, căci nu-i lăsau anotimpurile.

Strămoșii noștri, Romani, au avut la început un calendar de 10 luni, care nu se potrivea deloc cu anul adevărat: era numai de 304 zile. Anul nou începea la Martie. Deaceia se numesc și azi unele din lunile noastre după locul în care se găsesc numărând dela Martie.

Astfel, Decembrie însemnează a zecea, Noembrie a noua, Septembrie a șaptea. Ca să-și potrivească anul lor cu cel adevărat, au adăugat mai apoi două luni: Ianuarie și Februarie. Începutul lunilor se numia „Calende” și de aci s'a format cuvântul *calendar*.

Nici cu cele 12 luni nu aveau decât 355 zile în an, adică cu vreo 10 zile și ceva mai scurt. Deaceia la fiecare doi ani adăugau a treisprezecea lună.

Și cu toate aceste cârpeli, au ajuns la încurcătura de care am pomenit în introducere.

Calendarul Iulian. Aceasta a făcut pe Iulius Cezar să se gândească a face un calendar adevărat, care nu putea fi decât în legătură cu anul soarelui.

Văzuseră oamenii că un calendar bun nu se poate face fără să cunoască cerul și fără să țină seamă de mișcările lui.

Un calendar servește statului ca să-și așeze lucrările lui de administrare; servește bisericii ca să-și așeze în el posturile și sărbătorile; servește fiecărui om să se supună atât statului cât și bisericii și tot odată să-și socotească și el și să-și potrivească interesele.

Dar nici statul nici biserica, și particularii nu pot să facă ei calendarul. Nu pot și nici n'au nevoie căci l-a hotărît dela început Ziditorul lumii când a așezat, așa cum se văd, soarele, pământul și cerul. Și dacă noi nu putem schimba nimic din aceste așezări, nu putem să facem nici calendar după gustul ori după capul nostru.

Stat și biserică și cetățeni primesc calendarul cum ar primi niște slujitori un registru, un catastif, dela stăpânul lor, care le-ar zice: „Iată: aveți în acest catastif destule foi pentru toate lucrările și datoriile voastre. Alegeți-vă paginile și scrieți-vă fiecare ale voastre. Însemnați-vă

bine locul și socotiți așa ca să nu vă încurcați".

Așa primesc oamenii calendarul din așezarea lumii. *Soarele și pământul* sunt cele două scoarțe ale catastifului iar *mișcările pământului* — sau cine nu înțelege, poate zice: *mișcările soarelui* — înseamnă foile. Trebuie numai, ca noi să le numărăm bine și să ținem minte unde ne-am însemnat muncile și datoriile.

Iuliu Cezar a înțeles aceasta și nu s'a apucat să facă el singur calendarul, ci a urmat sfaturile unui învățat cunoscător al cărții cerului.

Acesta a fost astronomul Sosigene din Alexandria (Egipt).

El a arătat, cât a putut, pentru vremea aceea, durata anului. Anume a statornicit că această durată ar fi de 365 zile și un sfert (6 ore) adică foarte aproape de adevăr, care este, precum am arătat, 365 zile, 5 ore, 48 minute și 46 secunde. Așa dar anul arătat de Sosigene era mai lung cu 11 minute și 14 secunde. Vom vedea ce urmări a avut această greșeală.

Deocamdată să vedem cum a fost așezat calendarul Iulian după socoteala lui Sosigene. Socotind anul de 365, de zile și un sfert, a hotărât ca tot al patrulea an să fie de 366 de zile, căci un calendar nu poate arăta decât zile întregi. Și dacă primul an cuprinde 365 zile, rămâne un sfert de zi nesocotit; la al doilea an o jumătate de zi; iar în 4 ani o zi întreagă. Deci adăugându-se această zi la cel de al patrulea an, avem măsură bună. Și așezarea ar fi fost minunată dacă rămășița ar fi fost de un sfert de zi la an (6 ore); dar fiind, cum am văzut, mai mică, se adaugă cu ceva mai mult decât trebuia când se adaugă o zi la 4 ani.

Au hotărât să adauge această zi în Februarie după ziua a 23-a, care la Români se numește ziua a seasea înainte de întâi Martie" („Sexto“.

Și ca să nu se schimbe numirea zilelor, au numit-o pe cea adăugată „a șasea bis“ („bis sexto“) tocmai așa cum făceam noi cu numărul caselor, când facem o casă nouă și nu voim să stricăm numerile celorlalte case de pe aceiași stradă. Deaci vine numele de an *bisextil* sau *bisect* care se dă anului de 366 zile.

Așa s'a așezat calendarul Iulian, care a fost și al nostru până la 1 Octombrie 1924. El a luat numele făcătorului său.

Ba urmașii lui Cezar au dat numele lui (și unei luni a anului în care el se născuse: anume lui Iulie, care până atunci se numea „quintilis“ adică a cincea.

Dar calendarul acesta, cât de bun ar fi fost față de cele dinainte, știm că era și el greșit fiind mai lung cu 11 minute, 14 secunde. Se pare un lucru de nimic o greșeală de 11 minute și un sfert. Cu toate acestea, an cu an, întârzierea se mărește și greșeala începe să încurce socotelile.

Aceasta au băgat-o de seamă destul de curând Creștinii. Am spus că creștinii au primit calendarul Iulian și au căutat să-și așeze în el sărbătorile, cât mai adevărat. Astfel s'a hotărât că, după adevăr, sărbătoarea învierii — Paștele — să se serbeze în cea dintâi Duminecă ce urmează după prima lună plină din primăvară (adică prima lună plină ce urmează echinocțiului de primăvară, când ziua este egală cu noaptea).

Pentru a găsi deci ziua Paștelor trebuia să se caute mai întâi data echinocțiului. Și în anul când s'a făcut calendarul Iulian, echinocțiul căzuse la 21 Martie. Dar când au cercetat creștinii de pe anul 325, au văzut că echinocțiul nu mai cădea la 21 Martie ci la 18 Martie.

Aceasta tocmai din cauză că anul Iulian era

mai lung cu 11 minute și un sfert, ceea ce în timp de aproape patru sute de ani cât trecuse, făcea tocmai întârzierea de 3 zile. Și-au dat seama deci că ei nu mai serbau Paștele la data adevărată și s'au adunat toți creștinii într'un sfat în orașul Niceea, la anul 325 d. Cristos ca să îndrepte întârzierea adică să aducă iar calendarul la socoteala cea adevărată, ca să arate 21 Martie când va fi echinocțiu. Și așa au făcut: au adăugat cele 3 zile lipsă care erau în calendarul cerului și nu fuseseră numărate în calendarul oamenilor. Au trebuit să-și schimbe ei calendarul după cer, căci cerul nu se putea schimba după calendarele omenești.

Pe atunci creștinii nu erau împărțiți în ortodocși și catolici, ci toți erau la fel. Așa dar toți și-au potrivit calendarul.

Dar ei au îndreptat numai întârzierea de atunci, nu și socoteala anului, adică n'au îndreptat calendarul, așa că chiar din anul următor, 326, acest calendar a început să rămâie iar în urmă cu cele 11 minute și un sfert anual, ceea ce face cam 3 zile în 4 sute de ani. Dar creștinii multă vreme au lăsat calendarul așa greșit și întârziat. Mai ales că, după sfatul dela Niceea, știind să-și așeze Paștele după echinocțiu (când când cădea cu adevărat) nu mai aveau grije că ar serba Paștele când nu trebuie. Când s'au adunat zece zile de întârziere, adică la anul 1582, echinocțiul căzând la 11 Martie în loc de 21 cum îl a-dusesese sfatul dela Niceea. s'au început îndemnuri să se îndrepte și întârzierea și greșeala calendarului. Dar acum creștinii erau împărțiți și nu s'au mai putut aduna. De aceea numai o parte au făcut cele două îndreptări. Întârzierea au îndreptat-o socotind în anul 1582 cele 10 zile, însă care nu erau în calendarul oamenilor dar erau scrise în cartea cerului.

Socotirea s'a făcut. ca și la noi anul trecut, ștergând din calendar zece zile, care erau de mult trăite și trecute.

Iar greșeala socotelii anului au îndreptat-o astfel: au socotit la câți ani codița aceea de 11 minute și un sfert face să piardă calendarul o zi întreagă și găsind că la 128 de ani sau cum am mai zis cam 3 zile în 400 de ani, au hotărât ca la fiecare 128 de ani să socotească această zi trăită dar de calendar nenumărată, făcând ca atunci, anul care trebuia să fie bisect să nu mai fie așa, ci numai de 365 zile.

Biserica noastră de răsărit, n'a făcut atunci cele două îndreptări. Deaceia nu numai că a rămas cu întârzierea aceea de 10 zile, dar întârzierea creștea mereu, ajungând până în urmă la 13 zile și ar mai fi crescut dacă nu făceam îndreptarea în anul trecut.

Din pricina aceasta, ca să ne putem înțelege cu oamenii din apusul Europei, în calendarele noastre se scriu două feluri de date sau stiluri stilul nostru „vechiu“, sau *Iulian*, și stilul apusenilor, „nou“, sau „Gregorian“, după numele celui ce a făcut îndreptările dela 1582.

Românii îi mai ziceau „nemțesc“, dar nu avea nimic nemțesc și nu era făcut de nemți, căci doar îl au și Italienii, Francezii, Englezii, etc.

Încă o observație vrem să între bine în mintea tuturor. Noi avem neplăceri din nepotrivirea de calendar cu oamenii din Apus. Dar încurcătura și paguba cea mare nu ne venea numai din aceasta, ci mai ales din nepotrivirea cu cerul. Deci noi nu ne-am îndreptat calendarul pentru că să ne potrivim cu apusenii, ci cu cerul, adică cu adevăratul calendar.

IV

Calendarul și sărbătorile

Din câți oameni cer lămuriri asupra calendarului cei mai mulți vor să știe dacă schimbarea calendarului n'a stricat rânduirea sărbătorilor cum li se par lor, și greu îi faci să înțeleagă. Doar sărbătoarea este ziua știută până acum zic ei, și să zici că un sfânt se poate cinsti și la altă, dată decât la ziua lui de până eri ar fi ca și cum ai spune că un om care până eri eră Turc va fi de azi înainte Român dacă îi vei zice astfel.

Să cercetăm deci și sărbătorile pentru cei ce nu găsesc singuri deslușirea lor în cele spuse până acum.

Noi ortodocșii avem două feluri de sărbători: unele numite fixe, altele schimbătoare.

Fixe sau neschimbătoare sunt Duminicile și toate zilele sfinților ca și Nașterea și Botezul Domnului cari sunt legate de o anumită dată: de exemplu, 25 Decembrie, 6 Ianuarie, etc.

Schimbătoare sunt Paștele și toate sărbătorile în legătură cu Paștele, precum: *Inălțarea* la 40 de zile dela Paște, *Rusaliile* la 50, etc.

Să le cercetăm pe rând. Dintre cele *fixe*, cea mai fixă dacă se poate zice așa, este Dumineca. Ea singură este hotărâtă de orânduirea zilelor. trebuind să fie a „șaptea“ să urmeze după șase zile de lucru. Deaceea este „Duminecă“ pentru că e „a șaptea“ ziua de odihnă. Nu poți să faci „Duminecă“ din ziua a cincea sau alta a săptămânii.

Și calendarul nou n'a schimbat-o.

Celelalte sărbători *fixe*, adică legate de o anumită dată a lunii, în ce fel sunt fixe? Se poate înțelege în două feluri: 1. Pentru că sunt legate de numărul zilei în lună: 6 Decembrie

25 Decembrie, și atunci și după calendarul nou poartă acelaș număr, aceeași dată. Am întrebat pe unul care îmi cerea lămuriri și nu era multumit cu schimbarea dacă știe care luni au 30 de zile și care au 31, și n'a știut. I-am spus atunci: dacă s'ar fi șters într'un an câte o zi la lunile de 31 cum ar fi căutat el zilele de sărbătoare? Mi-a răspuns: după dată. — Și nu ți s'ar fi părut că Crăciunul n'ar fi fost la locul lui? — Nu! mi-a zis el. Și cu toate acestea dacă se făceau într'un an, toate lunile de 30 zile, calendarul se dădea înainte cu șapte zile, iar în doi ani întreaga schimbare era gata pe neobservate.

Dar încă dacă această înaintare se făcea în 3, 4 sau 5 ani? Nimeni n'ar fi zis nimic. Cei mai mulți n'ar fi știut chiar.

2. Al doilea înțeles al sărbătorilor *fixe* — și aceasta este cel adevărat — trebuie să fie *legătura lor cu o dată sigură din an*. Dar această dată n'o găsim după o numărătoare greșită de calendar ci după cunoașterea cerului *La Nașterea Domnului*, „s'a arătat o stea”. *Și acum tot de stelele de pe cer trebuie să legăm sărbătorile.*

Dacă de exemplu la începutul Creștinismului, Creștinii serbând *Buna Vestire* la 25 Martie, o serbau la 4 zile după echinocțiul de primăvară, care era la 21 Martie, anul trecut ajunsesem să o serbăm la 17 zile dela echinocțiu, căci echinocțiul rămăsese la 8 Martie după calendarul nostru, adică *Buna Vestire* se mânase înainte cu 13 zile.

— În felul acesta se mânaseră toate sărbătorile — „*fixe*” încât dacă se poate vorbi de serbarea greșită a sărbătorilor *fixe*, aceasta se întâmpla tocmai sub vechiul calendar.

Cât privește sărbătorile schimbătoare, *Paștele* și celelalte, tocmai ele erau mai sigure, căci

am văzut că Paștele sunt în legătură cu echinocțiul.

Se numesc schimbătoare pentru că fiind în legătură și cu luna, (luna plină după echinocțiu) ele joacă într'un timp, cam de o lună, fără să poată cădea niciodată mai de vreme sau mai târziu de marginile acestui timp.

Dimpotrivă, am văzut că sărbătorile zise fixe înaintau, după vechiul calendar, încet dar sigur încât se putea spune depe acum în ce vreme urmașii noștri aveau să dea cu Crăciunul peste Paște.

Încă o observație despre Paște: el nu s'a schimbat de loc. (Și e ușor de înțeles, de ce; eră în legătură cu echinocțiul, deci cu mer-sul cerului).

Se poate vedea aceasta căutând un calendar vechiu. Doar atât, că acum ziua poartă o altă dată în calendar. Așa, anul acesta se chiamă 19 Aprilie, pe când după calendarul vechiu se numără 6 Aprilie, dar e aceeași zi.

Încât cei ce ar voi să serbeze Paștele a doua oară cum a fost cu Crăciunul, se vor păcăli. Pot vedea din aceasta că au greșit și atunci.

Și a doua observație. Paștele nostru nu cade odată cu al catolicilor, căci ei au alt mod de a și-l așeza.

Prin urmare și aici au greșit cei ce au crezut că schimbarea calendarului nostru înseamnă că ne-am lepădat de legea ortodoxă și am trecut la cea catolică.

După toate aceste lămuriri nu ne mai rămâne decât să spunem și noi cuvintele lui Cristos. „Cel ce are urechi de auzit, să audă“.

Știm că mulți vor urmă să tină sărbătorile de câte două ori.

Doar câte sărbători mincinoase și păgânești nu păstrează poporul nostru!

Unii țin Foca, sărbătoare turcească; alții, „Pietrele-Sâmpietruului“. Unii, nu mai știu care Joi și câte marți.

Ba femeile țin câte o zi sau două chiar în fiecare săptămână: „Vineri nu se coase...“ „Sâmbăta nu se spală...“ De ce? Sfânta Vineri? Sfânta Miercuri? Au fost astfel de sfinți la strămoșii noștri Latini, dar au fost sfinți păgâni, idoli. Ce fel de sfinți sunt ei pentru Creștini? Dar unor creștini le place mult șederea și atunci inventează sfinți și sărbători în afară de poruncile bisericii.

Vorba cântecului:

„Luni îi Lunei,
 „Marți îi Macovei,
 „Miercurile-mi sunt legate,
 „Joi nu lucru niciodată;
 „Vinerile's Sfinte Vineri,
 „Tot zile cu post și țineri;
 „Sâmbăta se face pomană'n sat,
 „Să nu mă duc, ar fi păcat...“

V
 15

Incheere

Pentru unii ca aceștia, zadarnic ne-am bate capul cu lămuriri. O vorbă cuminte zice că „nu-i surd mai mare decât cel ce nu vrea să audă“.

Noi nădăjduim că cei cumiști și harnici au înțeles ce e calendarul și cum se așează sărbătorile.

Și dacă biserica a așezat sărbătorile pentru cinstirea sfinților, iar Dumineca pentru odihnă, aceasta însemnează să avem mai multe zile de lucru ca să avem după ce ne odihni.

Toate zilele sunt sfinte, căci odată trecute nu le mai întâlnim și nu le putem cinsti mai bine decât lucrând și prin muncă sfințindu-ne

Însăși viața. Viața ne e cel mai mare bun lăsat de Creator și cu siguranță, odată ca să fie trăită, adică întrebuințată în munca spornică, și nu dormită, căci somnul este starea morții și nu a vieții.

Să respectăm deci numai sărbătorile arătate de biserică și conducătorii ei și să nu șornim noi altele, sau să le ținem de câte două ori.

Ceva despre calendarele scrise.

Și acum să spunem o vorbă și despre felul cum se scriu calendarele și despre cuprinsul lor. Multe calendare, pe lângă date, sărbători, posturi, etc., mai cuprind și lucruri în care oamenii credeau odată cu tot dinadinsul, dar care azi se scriu mai mult de petrecere.

Mai ales sunt pline de semne mincinoase calendarele „pe o sută de ani și cu zodii pe planete“.

În schimb sunt frumoase și folositoare calendarele în formă de carte, cum este și „Calendarul Gospodarilor“, scos de „Cartea Românească“, care ies la fiecare an nou și cuprind o mulțime de sfaturi de gospodărie, de îngrijirea sănătății, ca și știri din lume și de întâmplările anului sau povestiri frumoase de citit la sărbători.

E bine deci să ne cumpărăm în fiecare an un astfel de *calendar-carte*, căci el este și o oglindă a vremii, dar și a lumii, mai ales pentru cei ce nu prea citesc cărți și gazete.

CUPRINSUL

	<u>Pagina</u>
Introducere.	3
Impărțirea timpului.	6
Adevărul schimbărilor cerești. Forma și mișcările pământului.	11
Felurite calendare. Indreptările calendarului.	21
Calendarul și sărbătorile	27
Încheiere	30

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cumpărați și răspândiți : **CALENDARUL GOSPODARILOR**

pe anul 1926

de

I. SIMIONESCU

Profesor la Universitatea din Iași.

E cel mai ieftin și mai răspândit calendar, scris anume pentru sate, pe înțelesul tuturor, cuprinzând povești, istorioare, poezii, dar și fel de fel de sfaturi folositoare vieții.

E tipărit la «*Cartea Românească*» București, Bulevardul Academiei 3.

Seria B. „Sfaturi pentru gospodari“.

- No. 1. Ingrijirea păsărilor de Prof. C. Motaș.
- „ 2. Despre tovărășii de Preot C. Dron.
- „ 3. Despre scarlatină de Dr. I. Gheorghiu.
- „ 4. Livada din sâmburi de G. Gheorghiu.
- „ 5. In jurul casei de M. Lușescu.
- „ 6. Casa de I. Simionescu.
- „ 7. Morcovul și alte legume de P. Roziade.
- „ 8. Sifilisul de Dr. E. Gheorghiu.
- „ 9. Temeiul îmbunătățirii vitelor de Th. Chițoi.
- „ 10. Votul obștesc de A. Gorovei.
- „ 11. Creșterea porcilor de C. Oescu.
- „ 12. Viermii de mătasă de T. A. Bădărău.
- „ 13. Oftica sau tuberculoza de Dr. E. Gheorghiu.
- „ 14. Pelagra de Prof. V. Babeș.
- „ 15. Alegerea semințelor de C. Lacrițianu.
- „ 16. Creșterea păsărilor de Prof. C. Motaș.
- „ 17. Rătăcirile bolșeviste de Maior I. Mihai.
- „ 18. O stupină dintr'un roi de N. Nicolaescu
- „ 19. Cum se întemelază o vie de D. M. Cădere
- „ 20. Râsadnița și Plantele din răsad de V. Sadoveanu.
- „ 21. Lehuzia de dr. E. Gheorghiu.
- „ 22. Meșteșugul vopsitului cu burueni de Art. Gorovei.
- „ 23. Cum orbim de I. Glăvan.
- „ 24. Păstrarea carnei de porc de G. Gheorghiu
- „ 25. Calul de Prof. E. Udrișchi.
- „ 26. Doctorul în casă de Dr. O. Apostol.
- „ 27. Cum trebuie să ne hrănim de E. Severin.
- „ 28. Lămurirea legii dărilor de Iuliu Pascu.
- „ 29. Bețla de Dr. Emil Gheorghiu.
- „ 30. Lămurirea Constituției de Artur Gorovei.
- „ 31. Boale parazitare la animale, cari trec la om de C. Motaș
- „ 32. Folosințe nesocotite în gospodărie de I. Simionescu.
- „ 33. Mama și copilul, de Dr. M. Manicatide.
- „ 34. Indrumări spre sănătate, de Dr. I. Bordea.
- „ 35. Despre hrană, de Dr. I. Bordea.
- „ 36. Omul și societatea de Al. Giuglea.
- „ 37. Bucătăria sătenel de Maria Col. Dobrescu.
- „ 38. Sfecla de zahăr de C. Lacrițianu.

- No. 39. Ingrășarea pământului de *I. M. Dobrescu*,
 „ 40. Frigurile de baltă de *T. Dumitrescu*
 „ 41. Banul de *A. Giuglea*.
 „ 42. Sfaturi practice de *Ing. A. Schorr*
 „ 43. Lămurirea calendarului de *A. Giuglea*.

Seria C. „Din lumea largă“.

- No 1. Ucraina de *G. Năstase*;
 „ 2. Cehoslovacia de *I. Simionescu*.
 „ 3. Munții apuseni de *M. David*.
 „ 4. Finlanda de *I. Simionescu*.
 „ 5. Bucovina de *I. Simionescu*.
 „ 6. Basarabia de *G. Năstase*.
 „ 7. Dobrogea de *C. Brătescu*.
 „ 8. In spre polul sud de *I. Simionescu*,
 „ 9 Olanda de *Ap. D. Culea*.
 „ 10. Viața in adâncul mărilor de *C. Motaș*,
 „ 11-12. A. Șaguna de *I. Lupaș*.
 „ 13. Către Everest de *I. Simionescu*
 „ 14. Românii de peste Nistru de *V. Havia*;
 „ 15. Ardealul de *I. Simionescu*.
 „ 16. Lituania, de *G. Năstase*.
 „ 17. Câmpia Transilvaniei, de *Ion Popu-Câmpianu*.
 „ 18. Moldova de *I. Simionescu*.
 „ 19. Românii din Ungaria de *I. Georgescu*.
 „ 20. Jud. Turda-Arieș de *I. Miresseanu*.
 „ 21. Țara Hațegului de *Gavril Todica*.
 „ 22. Șp. C. Haret de *I. Simionescu*.
 „ 23. Danemarca de *Magda D. Nicolaescu*.

Seria D. „Știință aplicată“.

- No 1. Fabricarea săpunului de *A. Schorr*.
 „ 2. Motorul Diesel de *Ing. Casetti*.
 „ 3. Industria parfumului de *E. Severin*.
 „ 4-5. Aerul lichid de *Ilie Matei*.
 „ 6. Industria azotului de *L. Caton*.
 „ 7-9. Locomotiva de *Ing. Casetti*.
 „ 10. Aeroplanul de *Dr. V. Anastasiu*.
 „ 11. Baloane și dirijabile de *C. Mihăilescu*.

! Pentru premiul școlar !

Se recomandă

**PAGINI ALESE
 CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE**

Cele mai estine și mai instructive cărți